

מזל יקזת הכר שזה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מותיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

תקון המקור שהסתים בנם

הקב"ה נתן לפנחס ברית של 'שלום', שבאותה מדה שהציל את ההמשך של כלל ישראל, זכה לפרשת ירושה להוריש לבניו את הכהונה, שמהותה לעשות שלום בין ישראל לאבינו שבשמים, על ידי שילמדו את העם הבאים להקריב קרבנות, שני דברים:

א. את הנסים והנפלאות שנעשו מאז בריאת העולם ועד עתה, שזה טמון בקרבנות ובנסכים, והם נסים נסתרים כביכול, שבתוך השגרה והטבע. ב. את הנסים שנעשו בזמן יציאת מצרים, שהם מהות כל החגים וקרבנותיהם, והם נסים גלויים לדורות עולם.

ונביא כאן מעשה נפלא בענין השגחת הבורא: אני עובד לפרנסתי בתקון מקורים. באחד הפעמים קראו לי לתקן מקור בחנות של מוצרי מזון. המקור היה מקור פתוח כמו המקורים המכרים בחנויות שיש בו גבינות ושאר מוצרי מזון.

בשביל לתקן את המקור בדרך כלל צריך לפתח ברג בתחתית המקור ולפתח שם פתח שנותן גישה לתקן, אלא שבמקור הזה לא הייתה את האפשרות הזאת והדרך לתקן אותו הייתה מאחוריו.

לקח מהפרשה

לחיות עם הדעת של ביהמ"ק בשנת תשפ"ה – כיצד?!

שבכל איבר ואיבר שפועל בגופנו כראוי וכן על הדם שזורם בנו, והיו מגיעים לקרבת ה' מרב הפרת הטוב. ולפיכך היו מנתחים את כל איברי הקרבן ומוליכים אותם למזבח כמו שמבאר באריכות במסכת תמיד.

ולפיכך פתחו חז"ל את הש"ס ב-'מאמתי קורין את שמע בערבית משעה שהכהנים נכנסים לאכל בתרומתו', הזמן של קריאת שמע תלוי באכילת הכהנים.

וכפי שהביא הצ"ח שבזמן קריאת שמע היו הכהנים אוכלים, היות שבאכילתם הם היו מתבוננים בחסד ה' שבאכילה ובזה קימו את קריאת שמע שמהותו אהבת ה' ורק אחר אכילתם קראו קריאת שמע.

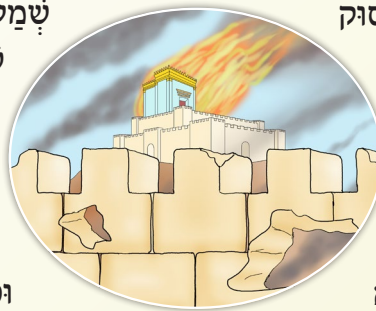
ועל זה אנו מצרים בימים אלו של בין המצרים - על הדעת שחסרה לנו, בודאי שבית המקדש לא היה סתם בית מטבחים חלילה אלא כל מי שהיה מגיע לבית

פרשתנו פותחת בקנאותו של פנחס ומסימת בקרבנות ויש להבין מה הקשר ביניהם? וביותר יש להבין מדוע נאמרה פרשת הקרבנות כאן ולא בחמש ויקרא יחד עם שאר הקרבנות?

במדרש מובא שנחלקו חז"ל מה הפסוק החשוב ביותר בתורה, לדעת בן זומא "שמע ישראל" ולדעת רבי שמעון בן פזי הפסוק שנאמר בפרשתנו "את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים" הוא הפסוק החשוב ביותר.

ואפשר לומר שהפסוק של שמע ישראל המסמל על יחוד ה' עקר מצותו בדבור, והשלמתו במעשה נעשית על ידי מצות הקרבנות שהיו מזים את הדם על גבי המזבח; הדם הוא הנפש - הרצון של האדם - וזה המעשה של יחוד ה' כענין מסירות נפש.

וביתר באור: קרבן - מלשון קרבה - שכאשר היו מביאים קרבן לפני ה' היו מתבוננים בחסד ה'

השמים על הבריאה הנפלאה על האכל שה' פותח את ידיו ומשביע לכל חי.

הקב"ה הטביע בטבע שנוצטרך לאכל שלש פעמים ביום בכדי שגרים את העינים למעלה ונתבונן על רב אהבתו אלינו שמביא לנו שלש פעמים ביום, אכל מזין ומשביע. ובנוסף כל מיני פרות וירקות נפלאים ומתוקים. וכאשר אנו אוכלים נקדיש דקה של מחשבה 'מי ברא כל אלה' - מי נתן לנו אכל בשפע שנים לאכל בהם כל מערכת העכול הנפלאה, בלוטות הטעם שבפה ועוד נסים ונפלאות עצומים שנעשים בעת האכילה. וכן כאשר אנו מריחים בשמים נגשם אור נעים לראותנו ונחשב מה' שמנשים אתנו בכל עת בנשימות מתוקות ובריאות. וזה היסוד של כל היהדות לראות ולחיות כל דבר עם עין של קרבת ה'.

וכבר אמר מו"ר רבי אבגדור מילר זצ"ל שהברכות והתפלות שתקנו לנו חז"ל הנם מגדלור עבורנו כמה עלינו להודות על כל דבר ברם שלא נסתפק בכך אלא נוסיף מעצמנו שיר ושבח לבוא בשפה שלנו כגון שלפני לפני שאנו מברכים ברכת המזון, ראוי לנו לומר 'רבנו של עולם, נתת לנו מתנה גדולה ברכת המזון, ולפני שאני עומד לברך אני רוצה להרים את העינים אליך ולדבר אתך בשפה שלי:

אבא היקר! בראת אותי וסעדתי אותי מעודי ועד היום, בכל פעם מאכלים חדשים ומגוונים, ואתה מביא לי בריאות במאכלים וויטמינים נפלאים, ויש לי שנים בריאות וחזקות, מזלגות שטוחנים את האכל, ואתה נתן לי את השפתים שמסמלות שכביכול אתה מנשק אותי בשפתים כמו שנאמר "ישקני מנשיקות פיהו", והשתיה מנקה את גופי מכל מיני רעלים ופסלת שמזיקה לאדם, וכל הדם זורם בגופי ובמחיי ואין לי קרישים בלב במח בעורקים, והכל מרב אהבתך אלי. אנא אבי היקר תתמיד את בריאותי שאוכל להיות קרוב אליך תמיד'.

המורם מפל האמור: גם בימים אלו שעדיין לא זכינו לראות בבנין בית המקדש, אנו יכולים לחיות עם הדעת של קרבת ה' שהיתה בבית המקדש - כאשר אנו מתבוננים במהות הקרבנות שהיו מביאים לבית המקדש ומודים לקדוש ברוך הוא על כל אבר ואבר וכן כאשר אנו מניחים תפלין ומתבוננים על חסד הלב והמח ועל האשה והילדים שה' חנן אתנו ומתמלאים באהבת ה', וכן כאשר אנו יושבים בסעודות שבת נעצר ונחשב על כל הבריאה הנפלאה נשב עם בני המשפחה ונספר חסד מיוחד שהקדוש ברוך הוא עשה אתנו באותו שבוע.

המקדש היה מתמלא באמונה ואהבת ה' כמו שנאמר כי מציון תצא תורה.

ופרשתנו הנה המשך לפרשה הקודמת שבה פרטה התורה את מעשי בלעם הרשע ללמדנו כמה עלינו להתרחק ממדותיו הרעות שכלפי חוץ היה נראה צדיק והקריב קרבנות אולם הכל היה בשביל הכבוד שרצה לקבל מבלק.

להבדיל אלפי הבדלות פנחס בן אלעזר נתכהן בכהנה ונעשה בסוף כהן גדול בזכות המסירות נפש והקנאה שקנא לשם ה' היות שלבו היה טהור לפני הקדוש ברוך הוא ובקרבנות עקר העבודה הנה בלב וזה מה שמבדיל בין הקרבנות של בלעם לקרבנות של כלל ישראל כענין שנאמרו הלכות רבות על פגול - שכאשר אדם לא חשב מחשבות ראויות בשעת ההקרבה קרבנו פסול.

וזה שמוכא במדרש שגם בלעם ערך שבע מזבחות כנגד כל ימות השבוע אולם כונתו בזה היתה בעין רעה מאידך כלל ישראל מקריבים קרבנות כל יום כנגד כל יום שהיה בבריאה וכמוכא במשנה במסכת תענית שכאשר היו מקריבים את הקרבנות היה את אנשי המעמד שהיו מתכנסים בעריהם וקוראים במעשה בראשית היות שהקרבנות צריכות לבוא עם דעת של התבוננות בכל חסדי ה' שבבריאה הנפלאה שברא ה' עבורנו.

וזה שאמרו חז"ל במסכת הוריות י: ששני אנשים יכולים לאכל בשר קרבן זה מתכונן לשם שמים ועושה מצוה וזה מתכונן לתאוה ואינו עושה מצוה היות שאכילת הקרבנות היתה מלאה באהבת ה' כענין שאמרו חז"ל כוהנים אוכלים ובעלים מתכפרים הכהנים בקדשתם אוכלים וחושבים על חסד האכילה ובהם היו מכניסים לבעל הקרבן דעת של עין טובה להתבונן בכל הבריאה בכלל ובגוף הבריאה שלנו בפרט לקדש את החמריות ולהתעלות.

והעבודה שלנו להכניס מחשבה בכל מעשה ומעשה גם לעת עתה שעדיין לא זכינו שייבנה בית המקדש עלינו להתבונן בדעת ה' שהיתה בו וכדברי חז"ל כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית המקדש בימיו - לפני שאנו נגשים לתפלה שנתקנה כנגד הקרבנות נתבונן לפחות בדבר אחד טוב שה' נתן לנו ולפיכך תקנו חז"ל לפני התפלה סדר שלם של ברכות השחר ופסוקי דזמרה - כאשר אנו קמים אנו אומרים מודה אני ואחר כך אנו מברכים סדר של ברכות על כל דבר ודבר שאנו יכולים לעשות לראות ללכת להזדקף וכן הלאה אנו מודים לה' על צבא

...

בימים אלו יחד עם הצער אנו מתמלאים בצפייה לביאת המשיח, שילמדנו דעת ה' ולפיכך ממעטים באכילה, כי אנו מצפים לאכילה שנוזקה לאכל בסעודה הגדולה של שור הבר ודג הלויתן בספת עורו של לויתן, וכן לאכילת הקרבנות שהיתה מלאה בדעת ה', כמו שאמרו חז"ל "כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים".

...

השנה עם כל המארגעות הקשים שעברו על כלל ישראל, ועדין לצערנו ישנם יהודים רבים שנתונים במצור, ראוי להתעורר - בפרט בימים אלו - להרבות בתפלה ותחנונים לפני השוכן במרומים, שיחוס על עם עמוסים, ויגאלנו גאלת עולמים בכלל ובפרט, ולא נשמע עוד צער ויזכו כלם לשוב לביתם בריאים ושלמים לעבודתו יתברך.

בימים אלו ימי בין המצרים שאנו ממעטים בהם בשמחה, זה זמן להתבוננות וחשבון נפש על כך שבכל השנה אנו עצובים על דברים זוטרים במקום לשמח בטוב המרבה שה' מרעיף עלינו, כענין שאמרו בגמרא על בכית המרגלים "אתם בכיתם בכיה של חנם ואני אקבע לכם בכיה לדורות".

...

עקר הצער של החרבן אינו על העצים והאבנים כי מה שהיה כבר היה, ואדרבא חז"ל אומרים שזה חסד שה' שפך חמתו על עצים ואבנים אלא אנו מצרים על הדעת שהיתה ואיננה, כמאמר חז"ל "כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית המקדש בימיו" היות שבבית המקדש היו הכהנים מלמדים את העם הבאים דעת של קרבת ה' והפכת הטוב לבורא, ועל ידי כל היה החוטא שב בתשובה מאהבה, ובימים אלו עלינו להוסיף דעת של בית המקדש, ועל ידי כך נזכה לראות בבנינו במהרה.

פרשתנו פרשת פנחס שעוסקת בקרבנות חלה בדרך כלל עם פרוס ימי בין המצרים היות שפנימיות עבודת הקרבנות הנה התקון לחרבן, וכמו שמבאר במשנה בתענית שבי"ז בתמוז בטל התמיד שנצטוונו עליו בפרשתנו וחז"ל בירושלמי מספרים באריכות שבכל יום בני ישראל הנצורים בתוך חומות ירושלים היו משלשלים מעבר לחומה קפה של דיגרי זהב וכנגד זה היו הרומאים מעלים להם שני קרבנות ובי"ז בתמוז העלו להם דבר אחר ונודעזעה החומה ובטל התמיד ויכלו האויבים לכבש את ירושלים ללמדנו שהקרבנות מנעו את החרבן.

וכן אמרו חז"ל בתענית (כז:) אמר אברהם רבש"ע שמא ישראל חוטאין לפניה אמה

עשה להם כדור המבול וכדור הפלגה א"ל לאו אמר לפניו רבש"ע הודיעני במה אירשנה א"ל קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת וגו' - שהקרבנות הם יסוד הקיום שלנו "אמר לפניו, רבש"ע תינח בזמן שבית המקדש קים בזמן שאין בית המקדש קים מה תהא עליהם אמר לו כבר תקנתי להם סדר קרבנות בזמן שקוראין בהו לפני מעלה אני עליהם כאלו הקריבום לפני ואני מוחל להם על כל עונותיהם".

ידוד מלכנו היה מלא בחסד קל כל היום בדעת של בית המקדש והקב"ה אמר לו טוב יום בחצריך מאלף - טוב לי יום אחד שאתה עוסק בתורה יותר מאלף קרבנות כי מהות הקרבנות זה הכנעה הנובעת מקרבת ה' וכמו שנאמר פעמים רבות בנביאים ובכתובים "האוכל בשר אבירים ודם עתידים אשתה זבח לאלקים תודה ושלם לעליון נדריך וכן עוד לשנות שמבאר שמהות הקרבנות זה הדעת שהיה בעל הקרבן חשב בעת הקרבת הקרבנות, דעת של הכנעה ושמחה הנובעת מהפכת הטוב.

זב ממנה, ובעקרה הרגשתי כאב איום ביד. הכאב החזק נתן לי להבין שבדאי קרה לי משהו רציני, כמו שבר בעצם או קריעת גיד וכדומה. נסעתי מיד לבית החולים על מנת לבדוק את היד. בדרך הודיתי לה' על ששמר אותי וברחמי המרבים המטף לא נפל על ראשי, דבר שהיה עלול בהחלט להרוג ח"ו.

בבית החולים בדקו אותי בזריזות, ולתדהמתי הודיעו לי שגם ביד לא ארע לי שום נזק רציני מלבד מכה חזקה יבשה. "אודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו".

ה. מ. גס ציונה

הבטתי קלות וראיתי שמעל המקרה אין חפצים שעלולים לפול, ובקשתי מהפועלים בחנות שימשכו את המקרה קדימה כדי שאוכל להכנס בין הקיר לגב המקרה. כשהם הזיזו את המקרה במדה שיכלתי להכנס שם, נכנסתי והתחלתי בעבודתי לשחרר את הפרג עם המברגה.

מכיון שהרגשתי שהמקום צר עבורי, רציתי לדחוף את המקרה עוד קצת קדימה. כשהתחלתי לדחוף אותו, הרגשתי לפתע מכה איומה ביד השמאלית, והבחנתי שמטף כבד במשקל של כעשר או חמש עשרה קילו נפל מעל המקרה. עור ידי התקלף ודם

ווארט לשולחן שבת

ולפיכך זכה צלפחד שישאר לו שם בארץ, ואף התורה כסתר את חטאו ולא כתבה אותו במפרש, ללמדנו מדות טובות – עד כמה חמור החטאים של אנשים שמחפשים להתלונן וכן אנשים בעלי מחלקת, ומאידך כמה חביב לפני ה' כפאשר אדם מבקש בהכנעה לפני הקב"ה, וכן הוא מקבל את דבר ה' דרך הצדיקים התלמידים חכמים, כדגמת בנות צלפחד שבאו בהכנעה מרב שהם הלכו בדרך של יוסף וחבבו את הארץ.

וכשאדם מבקש מה' מתוך הכנעה ורצון להדבק בבורא, הוא זוכה שה' שמח בבקשתו ומקים את משאלות לבו, כמו שנאמר אצל בנות צלפחד, "כן בנות צלפחד דוברות נתן תתן", שהקב"ה חבב את בקשתן והודה לדבריהן.

...

בפרשתנו אנו רואים יסוד גדול מאד, היסוד שהחזיק ומחזיק את כל ישראל לאורך כל הדורות. והוא מה שנאמר בקנינים שהתורה נקנית בהם – באמונת חכמים, הבה נתבונן, שכפאשר אמר הבורא למשה רבנו "ונאספת אל עמי", משה רבנו רעיא מהימנא דאג מיד שיהיה רעה שימשוך את דרכו, ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה.

היות, שבכדי לעבד את הקב"ה, צריכים רב שידיריך אותנו היאך וכיצד לנהג. וכשנתבונן נראה, שכל התורה זה מעשי הצדיקים, האבות הקדושים, הנביאים, התנאים והאמוראים, הגאונים הראשונים והאחרונים, שהם דבריהם ומעשיהם מורים את דרכנו. ובכל דור ודור, עלינו לקבל את דברי הרבנים והת"ח שנוגעים לאותו דור.

וענין זה אינו רק בהלכות, אלא בעקרה על עבודת המדות ועבודת ה'. שכפאשר אדם רואה ת"ח, זה מפרש לו את התורה הקדושה ומחזיר לעצמות ענוה, פשטות, שמחה ואהבת ה', כמו שאחז"ל, "ועלהו לא יבול", שאפילו שיחת חלין של ת"ח, צריכה למוד.

במנין בני ישראל שמובא בפרשתנו יש את שם ה' על כל המשפחות של כלל ישראל, הקב"ה אומר לנו, אני אתכם, גם בגלות מצרים שמרתי עליכם.

יש כאן למוד נפלא עבורנו, שהקב"ה עמנו תמיד ועלינו לפקח עינים ולראות את כל הטוב שה' מרעיף עלינו, לא לחכות לקשיים שיזכירו לנו באיזה גן עדן אנחנו נמצאים. אתה יכול לנשם, הילדים שלך בריאים, אתה יכול לאכול וללכת – תרקד משמחה, תאמר לקב"ה: רבנו של עולם, אני מתבייש מרב הטוב שאתה משפיע עלי, טוב ה' – ה' טוב מאד.

וכאשר אדם יחיה בהרגשה זו, הוא יתבייש לחטא כשהוא יצא לרחוב, הוא יתבייש להסתפל היכן שאין צורך, הוא ילך תמיד בדרךים צדיקות והעקרה שלא לפגם בעינים ולא להפשל בראיות אסורות. וכמו שמאריך בחובות הלבבות (שער הבטחון), שכפאשר אדם יתבונן בכל הטוב שה' מרעיף עלינו, הוא יחפש תמיד היאך לעשות את רצונו יתברך ויעשה את המצוות מרב אהבה הנובעת מהפירת הטוב.

ועלינו לדעת שלפעמים דוקא כשרודפים את האדם, הוא מתחיל להעריך כמה טוב היה לו עד עכשו, ואזי הוא קונה דוקא מתוך הקשיים הודאה ואהבת ה'.

...

פרשת בנות צלפחד האמורה בפרשתנו נכתבה על ידי בנות צלפחד (סנהדרין ח.), בשכר שהן באו בהכנעה לפני משה ולא בטענות, ואמרו: אבינו לא היה מהמתאוננים ומעדת קרח – הוא לא היה מערב בעברות שבין אדם לחברו והוא גם לא היה מהמתאוננים. וכך גם אנו לא באים בתלונה אלא שאלתנו "למה יגרע". כאותו מטבע לשון שנאמר בפסח שני, שגם שם האנשים שהיו טמאים לנפש באו בהכנעה וצפיה לקים את מצות ה'.